

Fredrika Bremer
FAMILJEN
H***

Fredrika Bremer
FAMILJEN
H***

Fredrika Bremer

Familjen H***

SAGA Egmont

*Familjen H****

Omslagsfoto: Shutterstock
Copyright © 1830, 2019 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788711930908

1. E-boksutgåva, 2019
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Förra avdelningen

Ankomst. — Te. — Porträtt.

I slutet av februari månad 1829 befann jag mig en afton vid Skanstull, väntande på besökarens tvungna visit för att, efter dennas slut, tåga in i Sveriges huvudstad, under ett förskräckligt yrväder, sittande uti en liten öppen släde, frusen, trött och sömnig; och således, som din medlidsamma själ kan finna, min hulda, unga läsarinna, uti just ingen avundsvärd belägenhet.

Min stackars häst, som hade kvarkan, hostade och frustade. Drängen, som körde för mig, slog armarna i kors om livet för att värma sig. Stormen tjöt och snön virvlade omkring oss. Jag blundade och väntade, vilket jag ofta gjort och alltid funnit bäst att göra under alla yrväder, såväl inom- som utomhus, då man ej är nog lycklig att kunna undfly dem. Äntligen hördes långsamma steg på den knarrande snön. Besökaren nalkades med sin lykta i handen. Han hade röd näsa och såg olycklig ut. Jag höll i min hand en sedel och ville smyga den i hans för att därmed köpa mig ro och ostörd genomfart. Han drog sin hand tillbaka: »Det är ej nödigt», sade han torrt, men hövligt. »Jag skall ej göra er mycket besvär», fortfor han i det han började lyfta på mina fällar och röra i mina paketer och askar. Jag såg mig ej utan grämlse nödsakad att stiga ur. Misslynt och med hemligt skadenöje stoppade jag åter min sedel i redikylen och tänkte: Nå nå då, han skall slippa ha något för sitt besvär!

Emellertid började min sällskapslike kusk med honom ett samtal. »Det är ett rasande gement väder i afton, kära herre!»

»Ja.»

»Jag tycker han kunde ha roligare av att sitta inne i varma stugan och dricka en tår, än att frysa fingrarna av sig för att uppehålla oss här, vilket ingen tackar honom för.»

Intet svar.

»Jag ville ge något för att nu sitta hos min gumma i varma spisen och äta min söndagsgröt. Det skulle smaka det, herre!»

»Jo jo.»

»Är han gift?»

»Ja.»

»Har han barn?»

»Ja.»

»Nå, hur många då?»

»Fyra.» Och en djup suck följde detta svar.

»Fyra! nå, då har han munnar nog att fylla. Aha, nu trodde han sig väl ha fått något kontraband — ost, kära herre, ost, ser han, ja, han må slicka sig om läpparna — jag slår vad att han har mera lust att bita i den, än i månen. Nå, ser han då ej att det bara är en smörbytta? Skall han nödvändigt doppa fingrarna i saltlaken?»

Sedan besökaren övertygat sig om, att blott en väldig mängd ostar, limpor och pepparkakor utgjorde det förnämsta av slädens packning, satte han allt åter i den noggrannaste ordning, gav mig handen för att hjälpa mig i släden och svepte sorgfälligt skinnfällarna omkring mig. Mitt missnöje hade emellertid alldeles försvunnit. Det är, tänkte jag, de stackars besökarnas skyldighet att vara de resandes pest och plåga, och denne har varit min, på det hövligaste vis i världen. Och under det han fortfor att samvetsgrant och ordentligt återställa allt i sitt förra skick, uppstego i min själ allahanda föreställningar, som stämde mig ännu mildare. Den röda, förfrusna näsan, det

nedslagna utseendet, de stela fingrarna, de fyra barnen, yrvädret, den mörka hemska aftonen, allt detta rörde sig för mig som skuggorna i en camera obscura och gjorde mig helt vek om hjärtat. Jag kände åter efter sedeln; jag tänkte på en limpa och en ost till aftonmåltid åt de fyra barnen; men medan jag kände, medan jag tänkte, öppnade besökaren bommen, tog hövligt av sig hatten, och jag for hastigt genom tullen, ämnande ropa: håll! men utan att göra det. Med beklämt hjärta och med en känsla av obehag, som om jag hade tappat något dyrbart på vägen, tågade jag genom staden och såg i de vita snövirvlarna framför mig, som i en transparang, den förfrusna, röda näsan och det sorgsna ansiktet, på vilket jag så lätt kunnat framkalla en åtminstone ögonblickligt glad min.

Huru månget tillfälle att i större eller mindre mån göra gott går ej genom obeslutsamhet förlorat! Under det att vi fråga oss: »Skall jag, eller skall jag ej?» flyr stunden, och den glädjebloomma, som vi hade kunnat giva, är vissnad och kan ofta ej mer av en ångerfull tår återlivas.

Så tänkte jag, nedslagen, medan min släde sakta skred genom gatornas djupa modd och ofta sjönk ned i en rännsten och mödosamt drogs upp igen. Stormen blåste ut ljusen i lyktorna och gatan upplystes nästan allena av bodarnas strålande ljus. Här såg jag en herre, som höll på att mista kappan, och då han svepte den fastare omkring sig, blåste hatten av, där ett fruntimmer, som, hållande med ena handen i hattskärmen, med den andra i pelisen, gick, blind men modig, att slå sig mot ett fruktstånd, vars vassnästa föreståndarinna ber henne med skarp röst att »se för sig».

Här tjöt en hund, där svor en karl, som kört ihop sin kärra med en annans; en liten pojke gick glatt visslande under yrvädret och väsendet, som ej störde hans lugna barnasinne. Som oftast ilade en täcksläde med tända lyktor

kometlikt sin strålande bana framåt, och för denna väjde både folk och fä. Detta var allt vad jag denna afton såg och hörde av den stora och präktiga huvudstaden. För att muntra mig, började jag tänka på den älskvärda familj, i vilkens sköte jag snart skulle befinna mig, den glada anledning som förde mig dit, med mera glatt, ljust och för själen värmande, som jag kunde hopsamla i mitt minne. Äntligen stannade min släde. Min kusk ropade: »Nu äro vi framme!» Och jag sade mig förtjust: »Nu är jag då här!» och snart hörde jag omkring mig många röster, som på olika, men fröjdefulla toner ropade: »Goddag, goddag! godafton! välkommen, välkommen!» Jag, mina limpor, ostar, pepparkakor, vi voro alla hjärtligt välkomna och installerades i ett trevligt och varmt rum. En halvtimme senare satt jag i ett vackert och väl upplyst förmak, där överste H. och hans familj voro församlade. Tetimmen var inne, och från den sjudande tekokarn steg ett virvlande rökmoln, som svävade över de skimrande kopparna; de med kakor, skorpor och rån rågade korgarna betäckte det rymliga tebordet. Telemaque, kommen ur Tartaren på de elyseiska fälten, kunde ej ha känt en större tillfredsställelse än jag, anländ från min yrvädersresa till tebordets vänliga hamn. De glada, behagliga varelser, som rörde sig omkring mig, det trevliga rummet, ljusen, som i vissa ögonblick ej litet bidraga att göra själen ljus, den ljuva, värmande drycken, som jag njöt — allt var förträffligt, livande, muntrande, allt var ... Ack, tror du väl, min läsare, att den förfrusna näsan borta vid tullen mitt i min förtjusning ställde sig vid brädden av min tekopp — och förbittrade dess nektar? Jo jo män, gjorde den så — och jag tror att jag blivit mindre förskräckt, om jag sett min egen dubbel. För att återgiva mig fullkomligt lugn, sade jag mig: »I morgon skall jag förbättra min uraktlåtenhet, i morgon!» och tillfredsställd med min föresats för i morgon, satt jag nu,

efter min vana, tyst i ett hörn av rummet, stickande på min strumpa, smuttande då och då ur tekoppen, som stod på ett litet bord bredvid mig, och betraktande obemärkt, men uppmärksamt, familjetavlan framför mig. Överste H. satt i ena hörnet av soffan och lade patiens, blockade de Copenhague, som jag tror. Han var lång och starkt byggd, men mager och hade ett sjukligt utseende. Hans anletsdrag voro ädla och ur hans djupt insjunkna ögon framträngde en blick, genomträngande, men lugn, och merendels uttrycksfull av en nästan gudomlig godhet, i synnerhet då han fästade den på sina barn. Han talade sällan, höll i synnerhet aldrig tal, men hans ord, utsagda långsamt och med en viss lugn kraft, hade merendels verkan av orakelspråk. Allvar och mildhet rådde i hela hans väsende. Han höll sig nästan besynnerligt rak, och jag har alltid trott, att det mindre härledde sig från vanan av militärisk hållning, än från det oböjligt redliga, fasta, uppriktiga, som var grunden för hans karaktär och som avspeglade sig i det yttre.

Han blandade sig icke i samtalet, som denna afton med mycken livlighet hölls av hans barn, men någon gång lät han undfalla sig en torrolig anmärkning, vilken åtföljdes av en min, på en gång så skälmaktigt komisk och tillika så uttrycksfull av skonsam godhet mot den, som ådragit sig anmärkningen, att denne därvid kände både bryderi och nöje.

Hans hustru (hennes nåd, som jag efter gammal vana måste kalla henne), hennes nåd satt i det andra soffhörnet och knöt filé, men utan synnerlig uppmärksamhet på sitt arbete. Hon tycktes ej ha kunnat vara vacker även i unga dar, men hade, i synnerhet då hon talade, något gott, livligt och intressant, som gjorde nöje att se på. Något ömt, något oroligt låg i hennes väsende, förnämligast i hennes ögon. Man läste där, att hon oupphörligt bar på sitt hjärta denna

långa oändliga promemoria av omtankar och omsorger, som för en maka, mor och husfru börjar med man och barn, genomlöper hemmets och hushållets alla angelägenheter, alla dess minsta grenar, och ej en gång har sitt slut vid dammatomen, som måste blåsas bort och som dock alltid återfaller.

Hennes nåds ömma och oroliga blickar vilade denna afton som oftast på Emilia, den äldsta dottern, med uttryck av både glädje och smärta. Ett vänligt leende svävade över läpparna och tårar blänkte vid ögonlocken, men så i leendet som i tårarna strålade varm och innerlig moderskärlek.

Emilia tycktes ej märka moderns blickar, ty hon serverade, fullkomligt lugn, med vita vackra händer te, under det hon genom en antagen värdig min sökte göra slut på bror Karls upptåg, som anställde bland teanstalterna all den oreda, som han försäkrade fanns i söta systers eget hjärta. Hon var av medelmåttig storlek, satt, men väl växt. Blond, vit, men utan regelbunden skönhet i dragen, var hennes behagliga ansikte i synnerhet intagande genom det uttryck av renhet, godhet och uppriktighet, som vilade över detsamma. Hon tycktes ha ärvt sin faders lugna karaktär, förenad likväl med mera glättighet, ty hon skrattade ofta, oaktat sin antagna värdighet, och det så hjärtligt, att hon narrade alla andra att göra sig sällskap.

Det klär ganska få personer att skratta; också får man se mången, som vid denna glädjeyttring förer näsduken till ansiktet, för att dölja det obehagliga som kunde uppkomma genom de hopkrupna ögonen, den vidgade munnens rörelser m. m. Emilia, om hon än behövt använda detta försiktighetsmått, skulle ha försmått det — hon var även i det minsta alltför enkel och uppriktig för att antaga en enda behagsjuk manöver. Hon saknade likväl i detta fall all

sådan anledning därtill, ty hennes skratt var oändligen behagligt, både därför att det var så naivt och så innerligt, samt att det lät se de vackraste vita tänder, som någonsin prytt en täck och frisk mun; men därpå tänkte icke hon.

Om jag hade varit karl, skulle jag vid första åsynen av Emilia tänkt: Se där min hustru! (N.b. om hon så vill.)

Och likväl var Emilia ej i allt så, som hon syntes, eller snarare: hon hade en god del av dessa inkonsekvenser, som blivit inflätade och förenade även med den ädlaste människonatur, liksom knutarna i en eljest fin och vårdad väv.

För övrigt var ej Emilia av den första ungdomen mera, och du, min unga sextonåriga läsarinna, skall kanske finna henne mycket, mycket gammal. Huru gammal var hon väl då? frågar du kanske. Hon hade nyss fyllt tjugusex år. »U! det var fasligt! Hon var ju gamla, gamla människan!» Icke så fasligt, icke så gammal, min rosenknopp. Hon var blott en ros i sin fulla blomma, och så tyckte även herr ... dock härom senare.

Jag beklagar den målare, som får det svåra uppdraget att göra Julies porträtt, ty hon är ett perpetuum mobile i mer än ett avseende. Än gör hon skälmstycken åt sin bror, som aldrig lämnar någon skuld i den vägen obetald, än sysselsätter hon sig, på ett eller annat sätt, med systrarna. Stundom putsar hon ljusen och släcker dem, för att ha det nöjet att åter tända dem, lagar i ordning eller oordning banden på sin mors negligé och smyger sig som oftast bakom översten, lägger sin arm om hans hals och kysser hans panna. Hans utrop: »Lämna mig i ro, flicka!» avskräcker henne på intet vis att snart återkomma.

Ett litet täckt huvud, kring vilket rika flätor av blont hår bilda en krona, blå livliga ögon, mörka ögonhår och ögonbryn, välbildad näsa med liten förnäm bukt, något stor, men vacker mun, liten fin växt, små händer, små fötter,

villigare att dansa än att gå — se där Julie vid aderton års ålder.

Bror Karl — ack, jag ber om ursäkt — kornett Karl var tre alnar lång, väl växt, ledig i rörelser — tack vare naturen, gymnastiken och Julie. Han hade många egna bergfasta idéer. Ibland vilka tre äro hans favoriter. 1:o. Att svenska folket är det allra första och yppersta folk i Europa. Denna bestrider honom ingen inom familjen. 2:o. Att han aldrig kan bli kär, emedan han hunnit till tjugu års ålder utan att en enda gång ha känt sitt hjärta klappa, då många av hans lyckliga kamrater blivit galna av bara kärlek. »Det kommer väl!» säger översten. Julie säger att han ännu skall bli kär över öronen. Emilia suckar och ber Gud bevara honom. 3:o Tror kornetten att han är så ful, att han kan skrämma till och med hästar. Julie säger att denna egenskap vore för honom rätt lycklig vid en chock mot ett fientligt kavalleri, men hon, ävensom hennes systrar och många andra, anse det öppna, redliga, manliga uttrycket i broderns ansikte såsom en fullkomlig ersättning för bristande skönhet i dragen. Hon upprepar ofta, honom till en hemlig liten fröjd, huru fasligt ful och odräglig hon finner herr P. med det vackra apollohuvudet utan uttryck och liv. Kornett Karl älskar ömt sina systrar och visar dem alla tjänster, som stå i hans makt, förnämligast den att öva deras tålamod.

Bredvid sin far satt den yngsta av döttrarna, den sjuttonåriga Helena. Vid den första blick man kastade på henne var man färdig att beklaga, vid den andra att lyckönska henne. Hon var ful och puckelryggig, men ur hennes ovanligt klara ögon strålade förstånd och glättighet. Hon tycktes äga denna karaktärens fasthet och lugn, denna sinnets klarhet, jämnhet och munterhet, vilka utgöra en tryggare borgen för livets lugn och lycka än alla tjusande, yttre behagligheter, firade och älskade av världen. Hon

arbetade med iver på en klänning av vitt siden och såg endast upp från sitt arbete för att vänligt och betydelsefullt nicka åt Emilia, eller för att höja till sin far en blick av vördnadsfull, nästan tillbedjande ömhet.

Man skulle nästan kunnat tro att översten mest av alla sina barn älskade detta av naturen till det yttre vanlottade, ty ofta då Helena, lutande sitt huvud till faderns axel, höjde till honom sin älskande blick, böjde han sig och kysste hennes panna med ett uttryck av ömhet, som ej kan beskrivas. På andra sidan om översten satt ännu ett ungt fruntimmer — hans brorsdotter. Man kunde ha tagit henne för en antik staty, så skön, så marmorvit, så orörlig var hon. Vackrare mörka ögon än hennes kunde man ej se. Men ack, hon förtjänade visst att beklagas. Dessa sköna ögon skulle aldrig mera skåda jordens ljus. Hon hade sedan fyra år svarta starren. Vad som rådde i djupet av hennes själ, var det storm eller lugn, hade man svårt att se — dess speglar voro fördunklade och något stelt, kallt, nästan halvdött, vilade i det yttre och bortstötte alla frågande blickar. Det föreföll mig som hade hon, i en känsla av stolt förtvivlan, den stund då ödets dom avkunnades henne: »du skall ej mera se ljuset!» sagt med en dyr ed: »ingen skall se min smärta!»

Ännu en liten grupp måste komma fram i min tavla, den nämligen, som i fonden av rummet utgjordes av magister Nup — utmärkt för sin beskedlighet, beläsenhet, tystlåtenhet, närsynthet, sin oppnäsa och sina distraktioner, jämte hans disciplar, lilla Axel och lilla Klaes, överstens yngsta söner, anmärkningsvärda för deras synnerliga välmågas och klumpighets skull, vilken förvärvat dem inom familjen tillnamnet av paltarna.

Magistern, efter trenne recidiver av eldsvåda i sin tupé, hängde ännu oförfärad med näsan över boken i närmaste möjliga grannskap med ljuset. Paltarna åto skorpor och

spelte svälta räv; samt väntade på en fjärde illumination av magisterns huvud, vars annalkande de som oftast gåvo varann till känna med vänliga knuffar och »se nu! vänta nu! nu blir det!»

Nu lyster mig obeskrivligen att veta, om icke någon av mina älskvärda unga läsare, antingen mycket artig eller litet nyfiken, skulle vilja även ha någon närmare beskrivning på den person, som sitter i ett hörn av förmaket, tiger stilla, stickar på sin strumpa, smuttar då och då ur en kopp te och gör sina anmärkningar över sällskapet.

För att ej lämna någon av mig anad läsarens önskan ouppfylld, vill jag av henne även göra en teckning. Hon hör till denna klass av personer, om vilkens medlemmars existens en enfaldig medsyster så utlät sig: »Ibland skall man vara som om man vore till överallt, ibland åter skall man vara såsom vore man icke till.» Denna besynnerliga tillvarelse tillhör i allmänhet den person, som, utan att höra till familjen, är upptagen inom densamma såsom ett sällskap, ett hjälpa till, ett råd och dåd i lust och nöd. Jag skall med några ord göra en skildring av en sådan personage i allmänhet, och för att icke låta henne bliva lottlös i vårt titulerande samhälle, vill jag tilldela henne titeln av husrådinna. Hennes verkningskrets är vidsträckt — och är av följande beskaffenhet. Hon får ha sin tanke, sin hand, sin näsa med uti allt och hopp uti allt — men det får ej märkas. Har herrn i huset elakt lynne, så skjutes hon fram, antingen i egenskap av åskledare, eller såsom en pust, vars åliggande är att blåsa bort ovädret. Har frun vapörer, så är hennes närvaro lika mycket av nöden, som eau-de-cologneflaskans. Ha döttrarna förtret, så är hon där för att deltaga: ha de små önskningar, planer, projekter, så är hon den lur, genom vilken de tala för något döva öron. Skrika barnen, så skickas de till henne för att tystas; vilja

de ej sova, skall hon för dem berätta sagor. Är någon sjuk, så vakar hon, kommissioner uträttar hon för hela familjen, och goda råd måste hon vid alla tillfällen ha till hands för alla. I köket skall hon ha sin vakande blick, och i salongen serverar hon kaffet. Kommer det grant främmande, är huset ställt på paradfot, så — försvinner hon; man vet ej var hon är, ej mer än man vet vart röken, som stiger ur skorstenen, tar vägen. Men verkningarna av hennes osynliga tillvarelse få ej upphöra att röja sig. Man sätter ej på det prydda middagsbordet pannan, uti vilken krämen kokats, den får stå kvar i köksspisen, och, i likhet med dennas lott, är det husrådinnans att bereda det nyttiga och angenäma, men försaka äran. Kan hon det, med stoisk ihärdighet och resignation, så är ofta hennes existens lika intressant för henne själv, som den är viktig inom familjesamhället. Det är sant, ödmjuk och stilla måste hon vara, gå sakta genom dörrarna, göra mindre buller än en fluga och för ingen del som denna sätta sig på näsan på folk; gäs pa så sällan som hennes mänskliga inrättning kan tillåta, men däremot får hon bruka ögon och öron i frihet, fastän med försiktighet, och att draga nytta därav har hon ypperliga tillfällen. I motsats till vad som fordras i den fysiska världen, är i den moraliska ingen plats så tjänlig för ett observatorium, som den låga, av allas blickar mest obemärkta, och följaktligen innehar husrådinnan inom familjen en den mest förmånliga för att på dess hemisfär rikta det forskande synglaset. Varje rörelse, varje fläck uti hjärtats planet blir henne småningom åskådlig, den minsta kringlöpande komet följer hon på dess bana; förmörkelserna ser hon komma och försvinna, och betraktande fenomenen — de växlande känslor och tankar inom människosjälén, tallösare än himmelens stjärnor — lär hon dag efter dag att uttyda och tolka en punkt mer av denna skapelsens stora beundransvärda hieroglyf. Man ser

således, att hon småningom måste förvärva en god del av det dyrbara, alltid användbara guldets, som kallas människokännedom, och mot henne ler det hoppet, att hon i en framtid, då glasögon skola pryda hennes näsa och silverhår den åldriga hjässan, skall som ett orakel tala för lyssnande ungdom om vad hon *vet*, och som de ännu ej *ana*.

Så mycket om husrådinnans personage i allmänhet, nu några få ord om den, som i överste H:s familj till någon del går att uppfylla denna roll — till någon del, säger jag, ty, gudskelov, hon anses där mer som en vän, har således ej sufflörens post, står ej heller bakom kulisserna, men stiger som oftast med frampå scenen och säger sitt ord fritt och tryggt, såväl som de övriga aktörerna.

Det första ord, som hennes barnaläppar stammade efter ett års vistande på denna låga jord, var »Måna». Åtta år senare skrev hon sina första verser — till månen; och morgonen av ett liv, som sedan utvecklade sig så torrt och prosaiskt, var en ljuv poetisk månskensdröm. Mången sonett, mångt ode ägnade hennes penna till alla naturens mest behagliga föremål, under de rika ungdomsdagar, då hjärtat klappar så högt, då känslorna svälla likt vårfloden, och då tårarnas ymniga källor flöda av en så ljuv smärta, men i allt vad hon sjöng, skrev eller drömde, var alltid något om månsken.

Föräldrarna ruskade på sina visa huvuden: »Flicka, om du skriver vers, skall du aldrig lära hacka färs, skall du låta såsen bli vidbränd. Du måste tänka på att lära föda dig med tiden, måste kunna spinna din tråd och baka sin bulle. Av månsken blir man ej mätt.» Men flickan skrev sina verser, och hackade färsen och vidbrände ej såsen, svängde på sitt spinnrockshjul, bakade sin bulle, men glömde ej sin barndomsvän, den milda månen. Senare, då dess vänliga ljus sken över föräldrarnas grav, skrev hon inga verser till dess ära, men såg med en bedjande blick upp till det blida

himlaanletet, såsom till en tröstarinna, vars ljus skulle leda och beskydda den fader- och moderlösa på hennes ensliga väg. Men ack, den fader- och moderlösa hade så när i det ljuva månskenet svultit ihjäl, om icke ett annat ljus och andra strålar berett hennes frälsning. Dessa kommo ur spisen i ett grevligt kök. Tillredningen av ett vingelé lyckades henne — och det gjorde hennes lycka.

Man hade upptäckt hos henne talangen att göra utsökt vingelé; man blev småningom varse att hon även ägde några andra lika ovärderliga. En fröken med spruckna läppar fann sig förträffligt väl av hennes mumpomada; en gammal herre fann med stor hugnad i henne en aldrig tröttad åhörarinna av berättelsen om hans fyrtionio krämpor. En öm mor för fyra små underbart kvicka barn hörde med djup rörelse, genom deras rosenröda munnar, hennes ovanliga förmåga att rimma pappa och klappa, nöjd och fröjd, lilla och trilla, födslodag och behag m. m. En gäspande hennes nåd blev på en gång helt vaken, då samma talangfulla person spådde henne i kort, att hon snart skulle få en present; nio personer berömde sig inom kort av hennes förträffliga råd för att bota tandvärk, bröstvärk och snuva, och vid ett bröllop och en begravning upptäckte man hos henne en underbar förmåga att arrangera allt, från hennes nåds koaffyr ända till bakelsefatet, från myrtenkransen uti brudens lockar ända till smörgåsarna på brännvinsbordet; och vid den allvarsammare högtidligheten, såväl prydnaden av den slumrande brudens sista bädd, som deras traktering, vilka aldrig, även vid sorgliga tillfällen, förgäta att man måste äta för att leva.

Genom flitigt användande av alla dessa talanger, och förvärvande av några fler av samma art, uppsteg hon småningom trappsteg för trappsteg till rangen, hedern och värdigheten av husrådinna. Skriva vers har hon nästan

alldeles glömt, utom då och då några magra rader vid födelsedagar och namnsdagar, av skyldighet frampressade.

Månen ser hon sällan på, utom för att märka på ny och nedan, och likväl bli dess strålar törhända de enda vänner, som skola besöka hennes ensliga grav. Men här är ej nu fråga om att skriva elegier. Vill någon veta något mer om den prosaiska månskensvännen? Hennes ålder? Så där emellan tjugu och fyrtio år. Hennes utseende? Som folkets är mest, ehuru kanske mesta folket skulle bli ganska stötta av att hon tror sig ha någon likhet med dem. Hennes namn? — A! allra ödmjukaste tjänarinna.

Christina Beata Vardagslag.

Julies brev. — Helena. — Den blinda. — Emilia. — Fästmännen.

Jag har nämnt att det var en glad anledning som föranledde min resa till huvudstaden, och skall bäst redogöra för dess beskaffenhet därigenom, att jag för mina läsarinners ögon framlägger ett brev, som jag för kort tid sedan i min enslighet på landet erhöll från Julie H.

Min bästa Beata!

Lägg fort bort din eviga stickstrumpa, då du får se dessa rader, putsa ditt långvekta ljus (det är ju om aftonen posten kommer till R.?). Stäng din dörr, så att du utan fruktan att bli störd kan sitta ned i ro och maklighet i din soffa och med tillbörlig uppmärksamhet läsa de stora märkvärdiga nyheter, jag har att förkunna dig. Jag ser härifrån huru gruvligt nyfiken du är — huru du spänner ut ögonen — och nu skall jag berätta dig ... en saga!

Det var en gång en man, som icke var kung eller prins, men som hade förtjänat att vara det. Han hade en dotter, och fastän ödet ej låtit henne födas prinsessa, samlades ett halvt tjog nådiga feer omkring den lillas vagga, endast av pur aktning och bevågenhet för hennes far. De skänkte henne skönhet, vett, behag, talanger, ädelt hjärta, gott lynne, tålmod, allt, med ett ord, som kan göra en kvinna behaglig, och för att råga måttet av lyckliga gåvor trädde slutligen feen Prudentia fram, sägande i långt uttöjda ord: »För hennes timliga och eviga välfärds skull skall hon vara ytterst försiktig,

betänklig, ja, även kinkig uti valet av en make!» — »Väl sagt! visliga sagt!» utropade alla frufeerna under djupa suckar.

Den rikt begåvade uppväxte, blev så älskvärd som man med skäl kunde vänta det, och snart knackade friare både bittida och sent på dagen, med suckar och böner, vid hennes hjärtas dörr. Men ack, för de flesta blev den orubbligt stängd, och om hon ett ögonblick för någon öppnade den på glänt, så slöts den i nästa minut åter till och låstes i dubbelt lås. Lyckligtvis var prinsessan Turandottes tidevarv längst förbi, och i Sverige, där skön Elimia bodde, torde väl luften vara av en mera kylande art än uti det land, där prins Calaf suckade, ty man hörde aldrig att de avskedade älskarna gjorde slut på sina dagar, man såg dem knappast förlora aptiten, ja, man vet till och med några, som (skulle man väl kunna tro det?) bytte om älskarinna, liknöjt som man byter om strumpor.

Den förste, som anmälde sig såsom pretendent till skön Elimias hjärta, befanns av henne vara för sentimental, emedan han ryste för brottet att döda en mygga och suckade över de oskyldiga kycklingarnas öde, vilka vid middagsbordet figurerade som stekar och utgjorde för övrigt hans älskarinnas favoriträtt. Förenad med honom, ansåg hon sig böra komma i fara att svälta ihjäl av bara blancmangé och grönsaksföda. Den andre undvek ej att trampa på myrorna, älskade fiske och jakt, ansågs genast för att vara grym och hårdhärtad; hellre, långt hellre ville hon ha till man en hare än en jägare! En hare kom, rädd i blick, darrande på knäna, stammande sin suckan, sin önskan och sin misströstan. »Stackars liten», blev svaret, »gå och göm dig, du skulle eljest bli ett lätt rov för det första rovdjur, som fann dig på sin väg.» Haren hoppade bort,

lejonmannen steg fram med stolta friareord. Nu kände den sköna stor rädsla att bli uppäten själv, och hon gömde sig till dess den mäktige gått förbi. Detta var den fjärde. Den femte, munter och glad, ansågs för lättsinnig, den sjätte troddes ha fallenhet för att bli spelare, den sjunde, i anseende till några finnar på näsan, böjelse för starka drycker. Den åttonde såg ut som om han kunde ha elakt lynne, den nionde tycktes vara egoist, den tionde sade i var fras »ta mig fan!» Med honom var det ej gott att våga sig ut i livet! Den elfte såg för mycket på sina händer och fötter — och var således en narr. Den tolfte kom. Han var god, ädel, manlig, vacker; han syntes älska uppriktigt, han förde sin talan väl; man var i största bryderi vad man hos honom skulle finna för fel. Han syntes älska sant ... men kanske syntes han blott, eller om han älskade, kanske var det mera den vanskliga förgängliga kroppen, än den odödliga själen ... Gudbevars, vilken svår synd! om så förhöll sig ... så ... men älskaren svor att det var själen, just själva själen, som han tillbad, och i en lycklig stund bestormade han så mäktigt den skönas redan eftergivande hjärta, att slutligen hennes darrande läppar rörde sig på ett sätt, som han ansåg böra bilda porten, genom vilken det kapitulerande ja skulle utgå. Han tog det för givet, ansåg ordet för sagt, föll på knä, kysste på hand och mun, och skön Elimia, färdig att falla omkull av förvåning och häpenhet, fann sig, hon visste ej huru — förlovad!

Bröllopet utsattes av hennes far och fästman till en kort tid därefter. Elimia sade icke ja därtill, men sade ej heller nej, och hennes fästman tänkte: »Den som tiger, samtycker.» Under det denna tid skred förbi, räknade skön Elimia: »Nu äro blott fjorton, nu blott tolv, nådig himmel, nu blott tio, och, herregud, nu blott åtta dagar

kvar!» Nu bemäktigade sig hennes själ en allt större ångest och förskräckelse. Inbillningar och spöklika föreställningar, talrika, som de gräshoppor, vilka översvämmade Egypten, inkräktade hennes eljest så ljusa och lugna sinne och frambringade där oreda och mörker. Nu ville hon skjuta upp, att icke säga slå upp, sin förening med den ädle Almanzor, som visserligen, sade hon, hade många flera fel, än man hade trott, och ett ofantligt stort däruti, att han så väl förstod att dölja dem. Fullkomlighet var icke människonaturens lott, och den som syntes vara mest felfri, var det kanske i själva verket minst. Dessutom trodde hon, att deras karaktär på intet vis harmonierade; vidare var han för ung, hon för gammal m. m., m. m., och summan och slutet av allt var, att hon skulle bli olycklig för hela sin livstid.

En mycket god vän till Elimia hade största lust i världen att bryta nacken av fe Prudentia, vars olyckliga gåva gjorde att Elimia från sig avlägsnade den sällhet, som väntade henne i föreningen med en man, som på allt vis tycktes vara skapad enkom för henne och som var henne på det ömmaste tillgiven.

Nu ser jag hur du blir otålig, Beata, och frågar: »Vad är summan och slutet av allt det här och vad skall det vara till?» Allt detta, min goda vän, skall tjäna, först och främst i egenskap av en liten middagssup som retar aptiten på själva middagsmåltiden, sedan att visa dig vilken underbar trolleriförmåga blivit i hast tilldelad den lilla Julie, ty med några drag av min penna förvandlar jag alla mina omnämnda personager, gör förr till nu, och sagan till sanning.

Almanzor blir då den unge älskvärde Algernon S. och hans fästmö skön Elimia min syster Emilia H., som så bitterligen alltemellanåt ångrar sitt givna ja. Fe Prudentia åter får undergå en större förvandling och är